

Orbán Zsolt,
történelem szakos tanár

Vasárnap kora reggel a csoport a Gyimesek felé vette az irányt, ahol először a gyimesbükki kápolnatemplomban szentmisén vettek részt, majd *Salamon József* atya, a gyimesbükki római katolikus templom plébánosa meghívásának eleget téve rövid ideig beszélgettek.

Az utat folytatva az 1000 éves határon kellemes órákat tölthettek el a gyönyörű napsütésben, hallgatva a Tatros és az Úz patakok csörgedezését. Meg lehetett mászni a Rákóczi várat, illetve megtekinteni az Osztrák-Magyar Monarchia utolsó vasútállomásának épületét. A bátrabbak a hátrákhöz is elmerészkedtek, ahonnan csodás kilátás nyílt a völgyre és Moldvára.

Másnap kora hajnalban a csoport tagjai elindultak haza szálláshelyükről, a Kis Havas Panzióból. Rövid megállókat közbeiktatva szerencsésen hazaértek barátaink.

Reméljük, hogy jövőre is ehhez hasonlóan csodás lesz a rendezvényünk, és minél többen tudnak ismét ott lenni.

Dávid Krisztián Imre

Lázár Imola és Dávid Krisztián Imre
művészek

Középen Fejér István és Zakariás István köszönti
Gábor Zoltán atyát

Zakariás Antal Dirán

Zarándokút az 1000 éve örmény templomhoz

Feldebrőn az örmény katolikus szentmisén

A történet 2019. januárban kezdődött. Az Orlay utcai örménykatolikus plébánián megjelent egy úr, bemutatkozott, hogy ő *Gáspár Mihály*, a szentendrei skanzen múzeológus munkatársa és szeretné elmondani, hogy Feldebrő községben van egy 1000 éves örmény eredetű templom, ahol örmény misét lehetne bemutatni, összekötve a falu 800 éves alapításának ünneplésével és a fekete ribizliről évente megismétlődő megemlékezéssel. Ez az ötlet indította el azt a szervező munkát, amely Feldebrőn,

a 2019. június 29-i közös ünnepléssel fejeződött be.

A templom örmény eredete

Feldebrő a Mátra lábánál, a Tarna patak völgyében, légvonalban Gyöngyös és Eger közötti 1000 lakosú település. A falu közepén áll az ország egyik legrégebbi és legérdekesebb műemléke, egy barokk stílusú, sokszor átépített, belül és kívül örmény eredetű és stílusjegyeket hordozó, eredetileg 5 hajós templom, amely

Európában szinte páratlan. Hozzá legközelebb az St. Germigny de Prés IX. századi 3 hajós apátsági templom áll. A most látható templom alól „kilóg” a mostaninál nagyobb, mindkét oldalán apszissal megoldott épület körvonala. A plébánia épületében látható az eredeti templom modellje, amely mindkét oldalán félkörívben végződik, belül felmagasított, az örmény liturgiának megfelelő szentéllyel. A déli falban lejáró vezet a szentély alá vezető, freskómaradványokkal díszített, oszlopokkal tartott altemplom sírkamrájába, ahol *Aba Sámuel* királyt temették el. A templom a középkorban a Szent Kereszt nevet viselte, ami szintén az örmény Szent Kereszt tiszteletére utaló körülmény.

A terület, ahol a templom áll, az Árpád-kori *Aba* nemzetség birtoka volt. Feltételezhető építése *Aba Sámuel* király uralkodásának idejére – 1041–1043 – tehető és tervező-kivitelezője csak örmény építész lehetett. Az eredeti templom a Tatárjáráskor elpusztult és az ősi falakra később nem örmény építészeti stílusú plébánia templomot építettek fel. A hivatalos feljegyzésekben megtalálható, hogy Magyarországon már az Árpád-korban laktak letelepült örmények.

Krisztus után 1000-ben, Feldebrőtől néhány kilométerre, Tarnaszentmárián már állt és most is áll egy 5X5 méteres, karéjos szentélyű templom, amelynek stílusa, faragványai és egyebek örmény eredetre utalnak. Itt van eltemetve első királyunk édesanyja, *Sarolt királynő*.

A zarándokút

A szervező munkába bekapcsolódott dr. Turgyán Tamás, aki 2019. márciusig a Parlament örmény szószólója volt. Felvettük a kapcsolatot *Gecse Mihály* feldebrői polgármester úrral és *Galló József*

plébános úrral és telefon egyeztetések után dr Turgyán Tamással, Feldebrőn két alkalommal személyesen kerestük fel a polgármester és a plébános urakat, hogy meghatározzuk a közös ünnepre alkalmas időpontot, felsoroljuk a legfontosabb tennivalókat és az ünnepi műsor vázlatát. A program március elejére kialakult, majd elkezdődött a plébániára háruló részletek megszervezése. Biztosítani kellett a misét bemutató atyát, a ministránsokat, az énekkart és a liturgia kellékeit. *Vartan* atyának Budapestre utazásához az istanbuli püspökétől kellett engedélyt szerezni.

Az Imperatrix kórusral és a ministránsokkal a fellépés időpontját, valamint a feldebrői utazás módját és feltételeit kellett pontosítani, hogy szabaddá tegyék magukat. Közben tartottuk a személyes és telefon kapcsolatot Gáspár Mihály úrral, akinek több praktikus ötlete is volt a zökkenőmentes szentmise bemutatása érdekében. Árajánlatot kértünk egy 50 személyes autóbuszra és június 10-e táján e-mailon és honlapokon meghírdettük a zarándokútra jelentkezést. Június 28-án *Vartan* atya a ministránsokkal és a liturgiai felszereléssel együtt Feldebrőre utaztak, *Kiss Bertalan* plébániai alapítvány alapító személygépkocsijával és aznap a feldebrői plébános úr közreműködésével este templomban liturgiai mozgáspróbát tartottak. A hangszeres zenészekkel kibővített Imperatrix kórust és a zarándokokat, június 29-én, szombaton reggel 7 órakor a bérelt autóbusz Feldebrőre szállította.

A szentmise és az ünnepség

A szentmise Feldebrőn reggel 10 órakor kezdődött. Felemelő érzés volt, a színes és szépen hímezett örmény liturgikus ruhákba öltözött *Vartan* atya és a ministránsok

templomba bevonulását látni, miközben a kórus a bevonulási liturgiát énekelte. Közel 1000 éves szünet után csodás élmény részesei lehettek a templom hívei, miközben az örmény liturgia az ősi örmény nyelven az ősi templom falai között ismét felhangzott. Felejthetetlen esemény részesei voltunk. A misét befejezésükön az altemplomban halotti megemlékezés, majd rövid hangszeres koncert következett. A templom melletti színpadon *Galló József* plébános úr megáldotta a fekete ribizli koszorút. Őt *Vejkey Imre* országgyűlési képviselő, a Képviselői Imacsoport alelnökének tartalmas beszéde követte, majd elkezdődött több ifjúsági csoport dinamikus mozgáskultúrájú fellépése és népi tánc-csoportok bemutatkozása. Színes, jól

megszervezett és szórakoztató program részese lehetett a lombos fák árnyékában ülő nagyszámú résztvevő közönség. A zarándokcsoport délután ½ 4-kor autóbusszal visszaindult Budapestre. Elmondható, hogy a közös ünneplés és megemlékezés nagyszerűen sikerült és úgy gondoljuk, hogy folytatásra érdemesült.

II. ker. Ízek utcája, az örmény sátor, 2019. június 15.